

velés során — úgy látszik — itt szükségessé vált tágitásáról s a felnőtt- és a gyermeknevelés elvtelen azonosságáról beszél.

A *proletár műveltségideál* Marxnak abból a tételéből ered, amely szerint a „kommunista nevelésnek politechnikus munkanevelésnek kell lennie“. Nagyon tanulságos annak az eltorzulásnak kimutatása, hogyan válik ebből a nevelési eszményből, amely eredetében még magán viseli a német idealista pedagógika szellemének nyomait, az újabb kommunista ideológiában csupán a sokoldalú specialista ideálja. „Olyan politechnikus képzésforma, amely egyszerűen csak növeli a specialista készségek számát, az ember instrumentális-technikai készségét esetleg végtelékig finomítja, de amelynél a totális ember éppúgy kimarad a munkából, mint eddig“ (87).

Éz a rövid, vázlatos áttekintés nem ad teljes képet ennek a tanulmánynak gondolatmenetéről. Annak a logikai készségnek finom érzékenységről, amely szinte minden oldalon harcrakész és jól felszerelt dialektikus ügyességgel fedi fel a kommunista elmékedés gyengéit. Abban a gyarapodásban, amellyel a munka olvasása jár, nem utolsó helyen áll egynehány nevelésméleti és társadalomfejlődéstani fogalom tisztázása.

Ha valamit sajnálnunk lehet, az csak egyetlenegy körülmény. Nem egészen könnyű feladat ezekhez az igazi benső értékekhez hozzáférközni. Nemcsak tömört, itt-ott talán túlterhelt a gondolatmenet, a világos áttekintést zavaró érvelésszálaknak összeszövődöttsége, hanem maga a kifejezés készsége, a nyelvi formába öntés közvetlensége is szenvedett az állandóan éber és csakis a minden tekintetben való meggyőzésre koncentrált figyelem által.

Tettamanti Béla.

Dr. Vincze Frigyes: A középfokú kereskedelmi szakoktatásügy hazánkban és a külföldön a 19. század ötvenes éveitől napjainkig. A Studium kiadása, Budapest. 370 l.

Éz a mű voltaképen folytatása és befejezése szerzőnk 1930 őszén „A szaknevelési gondolat fejlődése a modern szakoktatásügynek a 19. század közepe táján történt kialakulásáig“ címmel megjelent munkájának, amelyet a M. Tud. Akadémia 1915-ben a Magyar Kereskedelmi Csarnok Széchenyi-díjával tüntetett ki. Öt fejezetre oszlik. Ezek sorjában a pesti kereskedelmi testületek iskolaalapító törekvéseit, a Budapesti Kereskedelmi Akadémia és a külföldi középfokú kereskedelmi iskolák fejlődéstörténetét, majd a felső kereskedelmi iskola tanítástervének történeti kialakulását, végül ennek az iskolatípusnak a legkülönbözőbb és legfontosabb nézőpontokból vett rendeltetését világítják meg plasztikusan, élesen és színesen.

A hazai kereskedelmi szakoktatás megindulásának bemutatása után a Pesti Kereskedelmi Akadémia fokozatos kiépülésének megrajzolásával párhuzamosan szerzőnk feltárja előttünk időrendben a történeti Magyarország valamennyi, számszerint 74 (mégpedig 54 fiú és 20 női) felső kereskedelmi iskolájának megalapítását és sorsuk fordulását mind a mai napig.

S amikor szerzőnk könyvének 5. fejezetében a mai 49 felső kereskedelmi iskola rendeltetését vizsgálja földrajzi fekvésük, az iskolaszékhelyek és kör-

nyékük közgazdasági tevékenysége, a szülő foglalkozása, a tanulók pályaválasztása és tanulmányi eredményük szempontjából, igen érdekes megállapításokra jut, amelyek közül a következőket emeljük ki:

Iskolafajunk tanulóinak 75%-a polgári iskolákból, majd egy negyede pedig középiskolákból kerül ki. Ez utóbbiak közt sok az eltanácsolt gyenge tanuló. A hozzánk jutó fogyatékos készütségű tanulóanyaggal számot kell vetnünk. Tanítástervet a polgári iskola tanításterve alapján, arra építve és annak folytatásaként kell készítenünk, mindig figyelemmel arra, hogy ne a jeles és jó, hanem a közepes tehetségű és szorgalmú növendékek tömegének szőljön. Az 1928-iki év statisztikája szerint végzettjeinknek 41.5%-a ment kereskedelmi pályára, 17%-a szándékozott folytatni a tanulást, a többiek zöme magán- és köztisztviselői, meg közlekedési vállalatoknál adódó munkakörben kívánt elhelyezkedni. A sok támadásnak, amely iskolafajunkat éri, nagyrészt az iskola elnevezésében rejlik az oka. „Az életnek“ való nevelést vár tőle a gyakorlat, holott kész kereskedőket nem tud nevelni, legfeljebb csak gyakornokokat képezhet. Iskolatípusunkban a szakképzés az emberre és polgárrá való fejlesztésnek pusztán a kísérője lehet. 1920-iki és 1927-iki szervezetünk iskolánk feladatául tanítványainknak a kereskedelmi szakképzettséget kívánó közgazdasági pályára való előkészítését és általános műveltséggel való felvértezésüket jelöli ki. Az 1934—35-iki költségvetés is a felső kereskedelmi iskoláktól közgazdasági képzést vár legelsősorban. Mindezek folytán szerzünk iskolafajunk nevéül a közgazdasági iskola vagy közgazdasági líceum elnevezést ajánlja, amelyet már országos egyesületünknek 1931-ben, Nyíregyházán lefolyt közgyűlésén, egy előadásában kellő megokolással előterjesztett. Ez az elnevezés természetesen összes felső kereskedelmi iskoláinkra egyformán kötelező lenne. Megkövetelne bizonyos változtatásokat, ha nem is a tárgyakban, de az anyag kiválasztásában és egyes általánosan művelő tantárgyak óraszámában. De viszont szervezeti átalakítást egyáltalán nem igényelne, többletkiadást sem jelentene, ellenben széles munkateret tárna fel a közgazdasági képzés terjesztése és mélyítése tekintetében.

A hézagpótló mű a lényegét s a részleteket egyformán világosan és alaposan feltáró kalauz mindazok számára, akik felső kereskedelmi iskoláinknak, valamint a külföld hasonló alkatú iskolatípusainak keletkezését, jelenlegi helyzetét s ez iskoláknak a többi középfokú tanintézetekkel, továbbá a főiskolákkal s egyetemekkel való kapcsolatait meg akarják ismerni.

Láczér István.

Békés vármegye törvényhatósági iskolánkivüli népművelési bizottságának II. Évkönyve. Szerkesztette Tantó József. Gyula, 1934. 4-r., 146 l.

Békés vármegye törvényhatósági iskolánkivüli népművelési bizottsága nagy áldozatkészséggel először 1928-ban adta ki Évkönyvét mai népművelésünk történetének, szervezetének és kialakulásának megörökítése céljából. Munkálkodása második időszakának lejártával ismét szükségesnek érezte a megállást: a visszatekintő seregszemlét, az irányadást és a következő útsza-